

Tiếng ai gọi

đò

Sáng nay trời San Jose trở lạnh. Mới đầu tháng Mười mà tôi thấy như đang vào Đông. Lá trên hai hàng cây dọc đường đã rụng một nửa, bắt đầu vàng vọt, quăn queo, thỉnh thoảng rụng, rồi rớt nhau, cũng lững thững như mấy ông già như tôi tản bộ buổi sáng. Chợt nhớ trong Đường Thi “...Hồ mã tề Bắc phong...”. Đời vua Hán Vũ Đế, rợ Hồ ở phương Bắc đem cống dâng chiến mã, vua cho nuôi ở vườn Thượng Lâm. Tuy được chăm sóc đủ đầy, ngựa vẫn bỏ ăn, mỗi khi gió Bắc thổi về là hí lên buồn bã. Sườn đồi ở đây mùa này choàng một chiếc áo cỏ vàng, phong phanh, điểm tô bằng vài chòm cây xanh, lác đác mấy tòa nhà ẩn hiện qua màn sương sớm. Mùa thu nơi

đây mỏng quá! Cứ phơn phớt, gờn gợn.

Cứ thế mà tôi bước. Không biết bao lâu, tôi dừng chân ngồi nghỉ nhờ tại một trạm xe bus, vẫn nhớ về những bờ bến xa xăm. Ở đó có khi là bến đò, có khi là chuyến phà chiều, có sóng vỗ, có ráng chiều vẽ tranh trên mặt nước. Nắng đã lên rồi, tái ngắt trên những đợt cây. Ở đó đâu có lạnh vắng như thế này! Bóng dừa xanh ngát, vườn tược trải dài mát mắt. Cả rác cũng nhiều hơn ở đây! Trôi giữa dòng, dưới chân cầu, bên lề đường...

Lâu lắm rồi tôi không có dịp qua phà. Bài ca dao “...đi chợ thì hay ăn quà, chồng thương chồng bảo về nhà đỡ cơm...” bình dân, nhưng xác thực làm sao! Những chuyến phà tẻ nhạt, lê thê năm xưa giờ hoá ra huyền thoại, thân

thương xa vời. Có gì đâu lãng mạn mấy lần vượt sông lâu lắc, dơ bẩn đó! Ừ, cũng giống như một anh bạn người Tam Kỳ, Đà Nẵng, đã có lần tự trào về quê mình “Quê tau nóng lắm, mùa hè gà phải được quán vãi dưới chân như mang dép, người thì cực khổ lắm mới có miếng ăn... Lại còn mưa bão, lũ lụt hàng năm. Trai gái lớn lên rất khó kiếm vợ, kiếm chồng vì mấy tên coi được bỏ xứ đi hết, có khi phải lấy bà con xa... Vậy mà, tau vẫn muốn mua cái nhà nhỏ, về già tau muốn về, chết ở đó...”

Tôi chưa nghĩ xa xôi đến “trăm tuổi già”. Nhưng sáng nay vẫn thấy quan hoài vì cái tin nhỏ xíu từ quê nhà: Bắc (phà) Vàm Cống sắp dẹp rồi! Nhà nước bắt đầu khởi công xây cầu, 4 năm nữa xong.

Cầu sẽ dài gần 3 cây số, ►

► phần cầu chính vượt sông là cầu dây văng dài 870m, còn lại là phần cầu dẫn, cách bến phà Vàm Cống hiện nay khoảng hơn 2 cây số về phía hạ lưu và cách cầu Cần Thơ khoảng 48 cây số về phía thượng lưu. Chính xác hơn, đầu cầu phía Lấp Vò nằm khoảng giữa chợ Hoà Lạc và bến đò Bò Ót-Định An. Phía bên Thốt Nốt sẽ là giữa Lộ Tẻ đi Rạch Giá và cầu Trại Mai, cạnh xí nghiệp thuỷ sản đông lạnh Ấn Độ Dương; đường dẫn sẽ được nối thẳng vào Quốc Lộ 80 đi Rạch Giá.

Không chỉ đôi bờ sông Hậu sẽ có cuộc đổi đời, bờ sông

Tiền cũng sẽ trần trở thêm lần nữa—còn ai nhớ lần khánh thành cầu Mỹ Thuận? Lần này, dân Đồng Tháp có xí phần: cầu Cao Lãnh.

Cầu thay thế bắc Cao Lãnh, từ bờ hữu ngạn sông Tiền, phía Sa Đéc nối sang thành phố Cao Lãnh cũng đã được khởi công. Khúc đường QL80 nối liền Mỹ Thuận-Sa Đéc-Vàm Cống rồi đây sẽ vắng vẻ hơn nhiều bởi vì một con đường mới toanh sẽ được xây dựng nối liền 2 cây cầu mới. Từ cầu Cao Lãnh, đường mới dùng Liên Tỉnh 849 một đoạn ngắn rồi bắt đầu băng đồng xuyên các xã Mỹ An

Hưng B và Bình Thạnh Trung, trước khi cắt ngang QL80 cũ, gần thị trấn Lấp Vò, rồi nối thẳng về cầu Vàm Cống.

Nắng đã lên khá cao, tôi đã trên đường về. “Không có ai qua cùng một dòng sông hai lần...” Tôi biết bây giờ có về lại miền Tây, tâm tư và cảm xúc dọc đường cũng sẽ không giống năm xưa. Cho dầu cùng một con đò, dòng nước năm xưa đã biến biệt nơi biển Đông. Cho dầu cùng một chuyến xe, tôi bây giờ không còn trẻ nữa, nhìn đâu cũng nhuốm chút bịn rịn, không biết có dịp gặp lần nữa không. Nhiều lần

lắm rồi, tôi đã thay đổi ý nghĩa của chữ “về”. Trên đường về... về đâu? Về một nơi có tên Tây, tên Mỹ? hay về ký ức, hoài niệm? Có những cái tên lâu lắm rồi không ai nhắc tới; ngay cả chính mình, có khi mất nhiều ngày cố nhớ lại mà không ra, để rồi nó đến bất chợt, lúc nửa đêm trăn trở. Cũng có những cái tên không còn trên bản đồ; hoặc, cho dầu còn đó, người đời đang lãng quên. Chỉ vì con đường đi qua đã đổi hướng, đã di dời. Cả đoạn đường dài từ Sài Gòn về Mỹ Thuận cũng đang bị chia xẻ: Một con đường gần như hoàn toàn mới, băng đồng vượt rạch dẫn từ Củ Chi về thẳng Cao Lãnh: Đường N2.

Tuyến Đường N2 dài 440 cây số, nối liền 8 tỉnh: Bình Phước, Bình Dương, Tây Ninh, Long An, Đồng Tháp, An Giang, Kiên Giang, Cà Mau. Nó còn là một phần nối dài của Đường Hồ Chí Minh mới—chạy dọc theo sườn phía Tây của Trường Sơn. N2 là 1 trong 3 trục lộ chủ yếu đi về miền Tây-Tây Nam bộ: Quốc lộ 1A ở phía Đông, Quốc lộ N1 ở phía Tây và N2 ở giữa. Trục nối là Quốc lộ 22 (Sài Gòn-Mộc Bài), Quốc Lộ 62 (Long An-Bình Hiệp), Quốc lộ 30 (An Hữu-Hồng Ngự), Quốc Lộ 91 (Vàm

Cống-Châu Đốc) và Quốc Lộ 80 (Rạch Giá-Hà Tiên).

Với tuyến đường mới này, xe từ các tỉnh miền Đông, Tây Nguyên khi về đến Sài Gòn theo quốc lộ 1A rẽ quốc lộ 22 đi vào tuyến N2 ở Củ Chi về các tỉnh miền Tây. Các tuyến xe về Long An, Đồng Tháp, Sa Đéc, An Giang, Châu Đốc, Rạch Giá, Hà Tiên rồi đây có thể bắt đầu từ cao tốc Trung Lương, đến Long An rẽ QL62 đi 16 cây số vào N2 ở thị trấn Thạnh Hoá.

Đoạn Củ Chi qua thị trấn Đức Hoà, xuyên qua huyện Thủ Thừa, đến thị trấn Thạnh Hoá (60 cây số) hình như đã hoàn thành. Đoạn từ Thạnh Hoá băng đồng đến thị trấn Tân Thạnh rồi thị trấn Mỹ An, Mỹ Thọ, Cao Lãnh (khoảng 70 cây số) đang được xây dựng.

Đoạn đường 190 cây số như tôi đã biết từ thuở lọt lòng mẹ, từ Sài Gòn đưa tôi về quê, rồi đây sẽ được rút ngắn đi nhiều, nhưng không còn nữa những chuyến phà lâu lắc, những địa danh thân quen như Bình Chánh, Bình Điền, Gò Đen, Bến Lức, Long An, Trung Lương, Cai Lậy, Cái Bè, An Hữu, Mỹ Thuận, Sa Đéc, Lai Dung, Cái Tàu Hạ... Quốc Lộ 4 đã chết theo ý thức hệ cũ, Quốc Lộ 1A và QL80 sẽ lịm dần, nhạt dần trong tôi theo

tiến độ xây dựng của những kế hoạch mới. Thăng tiến, cải thiện nào cũng có giá phải trả. Con đường N2 này, ngoài hàng trăm tỷ bỏ ra, phải tính thêm việc thiên di của bao nhiêu gia đình mấy đời buôn bán dọc đường QL1A, QL80, phải kể thêm cả hàng ngàn người sống nhờ vào hoạt động ở 2 bến bắc. Nhiều thị trấn sẽ hiu hắt hơn, cùng số phận với bao nhiêu chợ xã, chợ xóm dọc đường. Nhiều khu phố thị mới sẽ được mở, nhiều khúc kinh rạch sẽ bị san lấp. Thế hệ của tôi sắp về hưu, đang tàn lụi; trí nhớ đã đầy, đã cũ. Lại thêm xa quê lâu quá! cái gì còn nhớ sao nhạt nhoà, lạc loài sao sao ấy. Chắc khó lòng bắt đầu lại. Cái “tình hoài hương” gì đó chắc cũng kén chọn như tình yêu trai gái: Chỉ có một mối tình đầu, khó phai pha, cứ sống mãi.

Làm được gì bây giờ? Tôi chỉ tự an ủi bằng cách đọc lại bài thơ cũ cả trăm năm trước:
*Sông kia rày đã nên đồng
 Chỗ làm nhà cửa chỗ trồng ngô khoai
 Vẳng nghe tiếng ếch bên tai
 Giật mình còn tưởng tiếng ai gọi đò*

Cụ Tú Xương ơi! cụ cho con xuống cùng thuyền với cụ được không?

Nguyễn Phước Vĩnh